

Rapport 6 van commissie 7 betreffende de procedure voor de behandeling van de instructies inzake vrouwelijke ambtsdragers (8.04; 11.22)

5 Zowel de PS van het Oosten als van het Westen hebben een instructie ingediend inzake ‘vrouw en ambt’. De aanleiding in de PS van het Oosten was het besluit van de samenwerkingsgemeente Arnhem om de ambten open te stellen voor de zusters der gemeente. De classis Apeldoorn wilde de gemeente Arnhem aanvankelijk die ruimte bieden, maar moest daar later op terugkomen, omdat een bepaling in de Handreiking voor de verkiezing van ambtsdragers in een samenwerkingsgemeente (art. 3d; Acta 2013, pag. 10 260) over het hoofd was gezien. De classis besloot daarop gezien het belang van de zaak twee instructies in te dienen. Deze zijn door de PS van het Oosten verwerkt tot een eigen instructie.

De aanleiding voor de instructie in de PS van het Westen was een instructie van de kerkenraad van Gouda. De kerkenraad had op basis van een eigen argumentatie bezwaar 15 tegen de onderbouwing van het besluit uit 1998 en wilde dat de GS dat bezwaar zou erkennen en de ambten zou openstellen voor de zusters der gemeente. De classis ’s-Gravenhage heeft de instructie van Gouda afgewezen. De PS van het Westen heeft na appels tegen dit besluit en een eigen onderzoek besloten om de GS te ‘verzoeken’ een onderzoekscommissie in te stellen om de argumentatie van Gouda en de classis te 20 onderzoeken. Uw commissie noteert hierbij dat dit een ongebruikelijke gang van zaken is. Het was duidelijker geweest als de PS na een besluit over de appels afzonderlijk een instructie had geformuleerd (dat is iets anders dan een ‘verzoek’). Niettemin is kennelijk wel bedoeld om de instructie van Gouda in aangepaste vorm door te sturen. Daarom wil uw commissie dit schrijven behandelen als een instructie.

25 De GS van 1998 heeft zich op basis van een studierapport uitgesproken over vrouwelijke ambtsdragers. Het synodebesluit is samen met het rapport van de meerderheid en de minderheid van deputaten in de kerken verspreid (*Vrouw en ambt*). Dat geldt ook voor een vervolgonderzoek uit 2001 naar de eigen plaats van zusters in de nieuwtestamentische gemeente (*Dienst van de vrouw*). 30

Sinds 1998 en 2001 is er in de kerkelijke context het nodige veranderd inzake ‘vrouw en ambt’. In 2004 besloot de Landelijke vergadering van de Nederlands Gereformeerde Kerken om alle ambten open te stellen voor vrouwen (in 1995 was dat al gedaan voor het diakenambt). In 2017 stelden de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt alle ambten open voor 35 vrouwen. Binnen de CGK werd een bijdrage aan de bezinning geleverd door dr. Bert Loonstra met zijn boekje *Meedenken met Paulus. Letter en Geest in de bezinning op vrouw en ambt* (Amsterdam: Buijten & Schipperheijn Motief 2018). In de kerkelijke pers heeft het eerdergenoemde besluit van de gemeente Arnhem veel ruchtbaarheid gekregen. Inmiddels zijn in de gemeenten van IJmuiden en Nieuwegein reeds vrouwelijke 40 ambtsdragers bevestigd, hoewel dit kerkordelijk niet mogelijk is.

De synode zal zich moeten buigen over de ingediende instructies. Dat kan niet los van de kerkelijke context en de genoemde ontwikkelingen binnen de CGK. Omdat dit om een groot en gevoelig onderwerp gaat, lijkt het uw commissie zinvol de synode te dienen met 45 tussenrapportages. Dit rapport is een voorstel voor de te volgen procedure; de inhoud blijft hier nog buiten beschouwing.

Termijn en commissie

50 Uw commissie stelt, in overleg met het moderamen, voor dat zij zelf het onderzoek doet zoals beide instructies dat vragen, en daarover rapporteert aan de huidige synode. Gezien

het belang en de actualiteit van het onderwerp is het niet wenselijk dat een onderzoek jaren gaat duren en pas een volgende generale synode tot een besluit komt. Zo nodig kan de huidige synode in een of meer vervolgzittingen bijeenkomen.

5 Uw commissie realiseert zich dat dit onderwerp veel tijd en energie zal vragen. Er is overwogen of het niet beter is om een studiec commissie van buiten de synode te benoemen; zo'n commissie zou kunnen bestaan uit mensen met relevante expertise en dit onderzoek zou de agenda van de synode(leden) minder belasten. Toch ziet de commissie hierin uiteindelijk geen meerwaarde. Zij kan immers ook deskundigen raadplegen waar dat nodig is en zal dat zeker ook doen. Bovendien zal na het onderzoek van een externe commissie 10 uw commissie zich toch nog over de materie moeten buigen om de bespreking ter synode voor te bereiden. Het lijkt uw commissie sneller werken als zij zelf een rapport maakt; uiteraard mag dat niet ten koste gaan van een zorgvuldige inhoud.

15 Uw commissie realiseert zich dat het kwetsbaar is dat zij alleen uit mannen bestaat, terwijl het onderwerp over vrouwen gaat. In de deputaatschappen van 1998 en 2001 waren ook zusters vertegenwoordigd. Tegelijk zal in onze huidige kerkelijke structuur een besluit altijd genomen worden door een kerkelijke vergadering, die alleen uit broeders bestaat. Uw commissie ziet voor genoemde kwetsbaarheid dan ook geen oplossing, maar zal zich wel bewust zijn van het eigen perspectief en ook met zusters spreken.

20 **Inhoud**

De bespreking van 'vrouw en ambt' zal een inhoudelijke behandeling moeten zijn. Besluiten of de kerken elkaar al dan niet vrijlaten om vrouwelijke ambtsdragers te bevestigen of om voor samenwerkingsgemeenten al dan niet een eigen regeling te maken kunnen pas genomen worden na een inhoudelijke afweging. Het feit dat andere kerken van 25 gereformeerd belijden op dit punt andere wegen gaan dan de CGK in 1998 kan geen eindpunt, maar alleen een startpunt voor bezinning zijn. De PS van het Oosten merkt terecht op 'dat op dit punt niet tot een eventueel legitiem verschillende opvatting binnen de gereformeerde hermeneutiek besloten kan worden zonder een inhoudelijke bezinning daarop en een gemeenschappelijk akkoord.'

30 Inhoudelijk zal het onderzoek zich in elk geval moeten verstaan met:

- het rapport van de NGK uit 2004;
- het rapport van de GKv uit 2017;
- het genoemde boek van dr. Loonstra;
- de motieven voor het verlangen naar vrouwelijke ambtsdragers;
- 35 - directe knelpunten in de huidige situatie, bijvoorbeeld in samenwerkingsgemeenten;
- de manier waarop wij samen kerk zijn, gezien het feit dat enkele gemeenten op het punt van 'vrouw en ambt' een eigen weg zijn gegaan;
- de relatie met andere vragen over het ambt die op deze synode aan de orde komen.

40 **Procedure**

Uw commissie ziet op dit moment het volgende proces voor zich:

- bestuderen van het verzoek van de PS van het Westen; de instructie van de PS van het Oosten; de rapporten uit 1998 en 2001; uitspraken over de revisieverzoeken uit 2001; 45 rapport NGK 2004; rapport GKv 2017; dr. Bert Loonstra, *Meedenken met Paulus*, alsmede reacties daarop in de pers en op internet (o.a. blogs prof. Huijgen met repliek van dr. Loonstra);
- beantwoorden van de vraag of we elementen tegenkomen die in 1998/2001 niet gezien zijn, en zo ja, of die zodanig relevant zijn dat 1998 bijgesteld zou moeten worden;
- deze elementen inventariseren;

- gesprek met dr. Loonstra aan de hand van geïnventariseerde vragen, in bijzijn van de adviseurs;
- gesprek met vertegenwoordigers van de kerkenraden van Arnhem, Hilversum, IJmuiden en Nieuwegein;
- 5 - gesprek met enkele zusters die zich bij het moderamen van de GS gemeld hebben;
- de ambtsstructuur, mede aan de hand van rapport 9.35;
- weging van de gevoerde gesprekken;
- opstellen van een voorlopig rapport;
- bespreking ter GS van het voorlopig rapport;
- 10 - verwerking van deze input in een definitief rapport.

Bovenstaande procedure is open voor aanvulling of wijziging tijdens het proces.

- Inhoudelijk gaat uw commissie het gesprek open in. De CGK hebben zich in 1998 en 2001 uitgesproken over vrouw en ambt. Met die uitspraken zal de synode zich hebben te
- 15 verhouden. Dat sluit echter nieuwe argumenten en overwegingen niet op voorhand uit. De commissie zal gebruikmaken van de haar toegewezen adviseurs en op punten waar dat zinvol lijkt ook van andere deskundigen. Bij tussentijdse rapportages aan de synode zal er geen schriftelijke vragenronde zijn, maar alleen een mondelinge bespreking, omdat een tussentijdse rapportage bedoeld is om reacties en aandachtspunten te inventariseren. Deze
- 20 wijze van behandeling heeft de goedkeuring van het moderamen.

Voorstel tot besluit

De generale synode besluit

1. commissie 7 op te dragen het onderzoek te doen zoals dat in de instructies van de PS
- 25 van het Westen en van het Oosten wordt gevraagd (8.04; 11.22);
2. dit onderzoek te laten verlopen volgens de bovengenoemde procedure;
3. commissie 7 te vragen tijdens deze synode rapport uit te brengen, waarbij er rekening mee moet worden gehouden dat mogelijk pas na de derde zittingsweek definitieve
- 30 besluitvorming zal plaatsvinden.

A. Versluis, rapporteur